

ЕНЦИКЛОПЕДИЈА СРПСКОГ НАРОДА

ЗАВОД ЗА УЏБЕНИКЕ
Београд, 2008

За постигнуте резултате више пута је награђиван и одликован у земљи и иностранству. Био је почасни члан Чешке акад. наука у Прагу, МС у Новом Саду и Скопског науч. друштва. Бирао је за дописног члана акад. наука СССР, Ученог друштва Парнасос у Атини, Краљевског геогр. друштва у Лондону, ЈАЗУ у Загребу, Итал. акад. наука у Риму, Друштва за геогр. у Берлину, геогр. друштва у Женеви, Варшави, Бечу, Минхену, Будимпешти, Нојштату, Амстердаму, Прагу и Букурешту. Био је почасни доктор Сорбоне у Паризу и Карловог универз. у Прагу. Носилац је златне и сребрне медаље Геогр. друштва из Париза, златне медаље Географског друштва из Вашингтона и Краљевског географског друштва из Лондона.

Међу науч. радовима и књигама, које чине опус од 10.600 страна, штампаних на више језика, истичу се: *Географска испитивања у области Кучаја* (1893), *Das Karstphänomen. Versuch einer morphologischen Monographie*, 1883 (Карст. Морфолошка монографија), *Извори, тирсаве и водопади у Источној Србији* (1896), *Das Rila gebirge und seine ehemalige Vergletscherung*, 1898. (Планина Рила и њена некадашња лацијација), *Глацијалне и морфолошке студије о планинама Босне, Херцеговине и Црне Горе* (1899), *La forme de la péninsule de Balkan*, 1900. (Облик Балканског полуострва), *Језера Македоније, Старе Србије и Ејира* (1902), *Антропogeографски проблеми Балканског полуострва* (1902), *Основе за географију и геологију Македоније и Старе Србије* (1906), *Remarques on the Ethnography of the Macedonian Slavs*, (1906) (Премањирања етнографије Македонских Словена), *Легено доба у Проклешијама и околним планинама* (1913), *Географски и културни положај Србије* (1914), *La Péninsule Balkanique*, 1918. (Балканско полуострво), *Говори и чланци, књ. I и II* (1921), *Бердајске тирасе* (1922), *Балканско полуострво и јужнословенске земље* (1922), *Геоморфологија, књ. 1* (1924), *Геоморфологија, књ. 2* (1926). САНУ, Завод за уџбенике и наставна средства и Књижевне новине, од 1987. до 1996. објавили су 14 књига под насловом *Сабрана дела Јована Цвијића*.

С. Стан.; Ж. Т.; Б. Ј.

Цекић, Миодраг (Београд, 1923 – Ниш, 1992), филозоф. Филоз., мат., прир. науке, соп. и пед. студирао је у Београду, Паризу, Бечу и Загребу. Дипломирао је 1951. филозофију у Београду, а докторирао 1965. у Загребу. Предавао је на Филоз. фак. у Нишу. Бавио се истор. евр. и нац. филозофије. Преводио је с франц., енгл. и нем. језика. Дела: *Преглед историје филозофије, Од Канџа до Маркса, Инфинитезимални рачун и монадологија, Мисао у времену, Филозофија историје Божидара Кнежевића*. И. М.

Цекић, Никола (Ниш, 1949), архитекта. Докторирао је 1989. на Грађ. фак. у Нишу. Усавршавао се на Архитектонским фак. у Москви и Санкт Петербургу, Прагу, Љубљани и Софији. Аутор је већег броја архитектонских пројеката, студија и науч. радова, саопштених на домаћим и међунар. скуповима. Објавио је више монографија и уџбеника. Члан је Светске асоцијације за екологију *Ecoforum for peace*. Био је декан Грађ.-архитектонског фак. у Нишу. З. П.

Цеклини, најбројније племе у средишњем и си. Делу → Ријечке нахије. Први пут се помиње у повељи Ивана Црнојевића 1489. као Цетлини. Предио око Ријеке Црнојевића и поред Скадарског јез. новији су племенски поседи, а старо седиште је у Стругарима. Матица Ц. је на крајњем З области. Становништво је насељено у 19 села и сврстава се у 128 братстава.

Ж. Лек.

цензура (лат. процена, суд), проценивање и системска контрола публикација штампе од стране одређене институције (државне, полит., религиозне): потпуна или делимична (изостављање дела текста), наметнута, уз пристанак аутора или аутоцензура. Отпор јој је пружан кроз одређен тип говора (алегоричан, шифрован, псеудодечији књиј.), писањем на другом језику, објављивањем у другом месту (емигрантска књиј.). У сред. в. подразумева разграничавање канонских од апокрифних списа. Цензуру срп. књиј. вршили су цензори држава где су објављиване (аустроуг. ц.),

а од 1832. Књажевско-срп. канцеларија и сам кнез Милош. Касније везана за законе о штампи, карактеристична је за све, посебно недемократске, режиме, укључујући оштру партијску цензуру у периоду комунистичке власти (забра- не књиј. поз. представа, филмова, студија, издања итд.). Поред класичне, постоји мноштво индиректних ц. и самоцензура. Рег.

Димитрије Мита Ценић

Ценић, Димитрије Мита (Београд, 1851 – Београд, 1888), новинар и публициста, поборник социјалистичких идеја Светозара Марковића, чијој је групи приступио 1871, а од 1872. објављује чланке проткане социјалистичким идејама. Студирао медицину у Паризу, али по достави владе Милана Обреновића ухапшен, а затим протеран из Француске. Био покретач, уредник и сарадник више социјалистичких листова: „Радник“ (1881), „Борба“ (1882–83), „Истина“ (1883), „Час“ (1885), „Београдски дневник“ (1885) и „Нови Београдски дневник“ (1886). Због идеолошког рада осуђен 1874. на осам година робије у оковима. Написао књиј. *Испод земље или моје штампање и брошуру*, „Богослов и доктор“. Водио полемику са Лазом Пачуом, такође социјалистом. Ценићеве политичке идеје настављају В. Пелагић и Д. Лапчевић. М. Б.; М. Мић.

Ценић, Ђорђе (Београд, 1825 – Беч, 1903), правник и политичар. Студирао права у Немачкој. Члан старе конзервативне странке. Био је министар правде 1860, 1873–74, министар правде и председник владе 1868–1869, чл. Државног савета од 1860, а његов председник 1875–1889. Радио је на уређењу казних закона. Укинуо је телесну казну (1873). На његову иницијативу започето је зидање казног завода у Пожаревцу. Написао је *Објашњење казнишелној законика*